

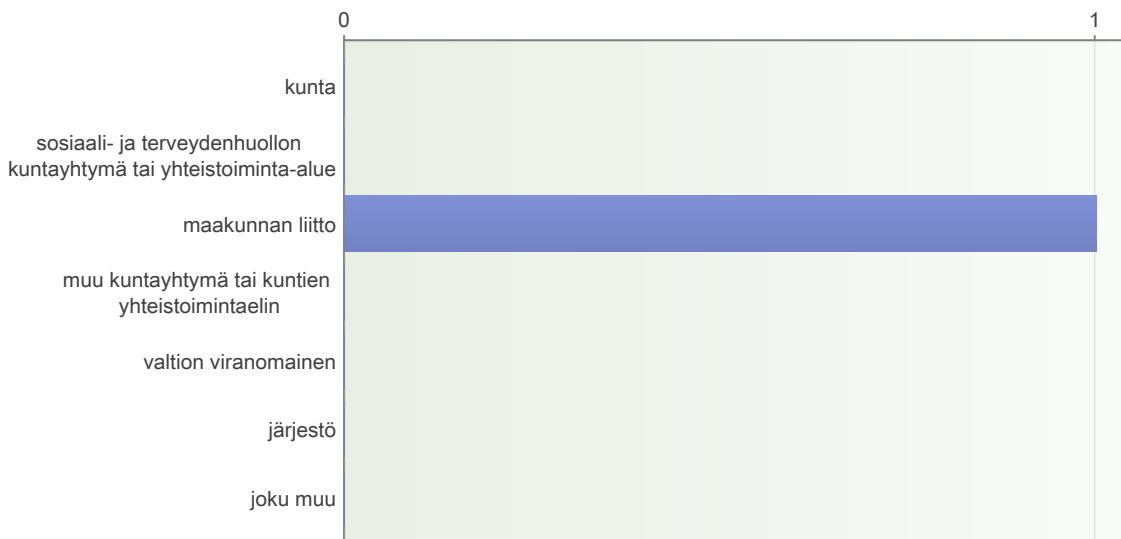
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Pohjois-Savon liitto - kuntayhtymä	Pekka Kaikkonen	Marko Korhonen	24.10.2016	Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Keskeiseen asemaan palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden parantamisessa nousee valinnanvapausäännösten kirjaukset. Valinnanvapausmalli tulee toteuttaa siten, että ei synny eriarvoisuutta palveluiden saatavuudessa väestöryhmien tai alueiden välillä. Oleelliset tiedot valinnanvapaus- ja palvelutuotannon rahoitusohjausmallista (ansaintalogiikka) puuttuvat. Hallituksen aiempien linjausten mukaisilla malleilla palveluihin pääsy saattaa joiltakin osin nopeutua ja joustavoitua. Toisaalta esitys saattaa lisätä toimipisteverkon karsinta- ja keskittymiskehitystä koska em. valinnanvapausmalli lisää palvelujen tarjontaa lähinnä väestökeskittymä- ja taajama-alueilla.

Maakunnan asema palvelujen järjestäjänä ja keinot tavoitteisiin pääsemiseksi ja palvelutuotannon ohjaamiseksi uhkaavat jäädä esityksessä rajoittuneiksi ja heikoksi. Erityisesti maakunnan palvelulaitoksen rooli on epäsymmetrisen vahva suhteessa maakuntajärjestäjään.

Yhdenvertaisuuden ja terveyserojen kaventumisen kannalta 3 Mrd €:n kustannusten hillintätavoite voi aiheuttaa riskejä ristiriitaisiin toimenpiteisiin ja toteutuksiin.

Palveluiden saatavuuden turvaaminen maakuntien sisällä mahdollisimman tasavertaisina edellyttää toimivia terveyden edistämisen käytäntöjä maakuntien ja kuntien kesken. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet ja vaikuttava toteutus ovat oleellisia väestötasojen tavoitteiden kannalta. Maakuntien ja kuntien / kuntayhteisöjen (ml. järjestöt) yhteistyö, vastuut, roolit ja kannustimet ovat esityksessä epäselviä. Toteutusten, mittareiden ja tavoitteiden määrittely sekä riittävän tasoisen paikallisuuden huomiointi on tärkeää.

Paljon ja pitkäaikaisesti monenlaista tukea tai apua tarvitsevien ihmisten ja heidän lähiyhteisöjensä kanssa tapahtuva työskentely ja ko. toiminnan johtaminen, ohjaus ja monialaisuus on tärkeää saada onnistumaan nykyistä paremmin. Esitys jättää tämän ns. integraatiotavoitteen näkökulmasta paljon täsmennettävää.

Työterveyshuollon, oppilashuollon ja opiskelijaterveydenhuollon (ml. YTHS) ratkaisut ovat epäselviä ja niilläkin on osaltaan suuri merkitys yhdenvertaisuuden ja terveyserojen kaventamisen näkökulmasta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon julkisten kustannusten kasvun hillitsemiseksi tarvitaan myös muita keinoja kuin rakenteellinen sote-uudistus. Palvelujen järjestäjien lukumäärän oleellinen pieneminen, valtion vahva ohjaus sekä maakuntien rahoitusmalli luovat edellytyksiä hillitä menojen kasvua ja lisätä tuottavuutta/palvelujärjestelmän tuloksellisuutta. Keinot liittyvät integroituihin palvelukokonaisuuksiin. Myös toimipiste- ja sairaalaverkoston tarkastelu ja suunnitelmallinen maakunta- ja yhteistyöaluetasoinen optimointi vastuu- ja tehtäväjakoineen on välttämätöntä, mutta vaikeaa päättää ja toteuttaa. Tästä syystä järjestäjän, yhteistyöalueen ja lopulta valtion ohjauksen mandaattien ja roolien tulee olla vahvoja ja selkeitä, mutta samalla riittävän nopealiikkeisiä ja proaktiivisia.

Kaikella em:lla voivat vaikutukset väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kannalta kuitenkin olla jopa negatiivisia. Valinnanvapauslinjaukset, joita ei ole vielä tarkennettu, tuottavat joiltakin osin ylikapasiteettia, joka lisää kokonaiskustannuksia ja aiheuttaa tuottavuustavoitteelle lisähaastetta.

Tietojärjestelmät, tiedonhallinta ja tiedon hyötykäyttö ihmisen/asiakkaan/potilaan hyväksi ovat uudistuksen toteutumis- ja onnistumismahdollisuuksien kannalta kynnyskysymyksiä. Uudistusta tulisi vaiheistaa toteuttamalla järjestäjän tehtävien kannalta tiedonhallinnalliset valmiudet etulinjassa (ao. järjestelmien tuotantokäyttö tulee voida aloittaa samaan aikaan kun järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle). Nämä uudistukset vaativat merkittäviä investointeja ja valtion tuleekin rahoittaa ja huolehtia näiden valmiuksien rakentamisesta jo aiotun väliaikaishallinnon toimintakaudella.

Nykyisten julkisten sote-palvelujen uudelleen ryhmittely ja organisoituminen järjestäjään, palvelulaitokseen ja tuotantoyhtiöihin on valtava ja nopealla aikataululla tehtävä muutos, joka muodostaa riskin järjestämisen, ohjaamisen, johtamisen ja henkilöstöressurssien toteutuksen ja kustannusten hillinnän kannalta. Siksi on tärkeää vaiheistaa uudistusta siten, että ensin muodostetaan vahva järjestäjä, jolla on keino ja välineet toteuttaa omaa tehtäväänsä.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

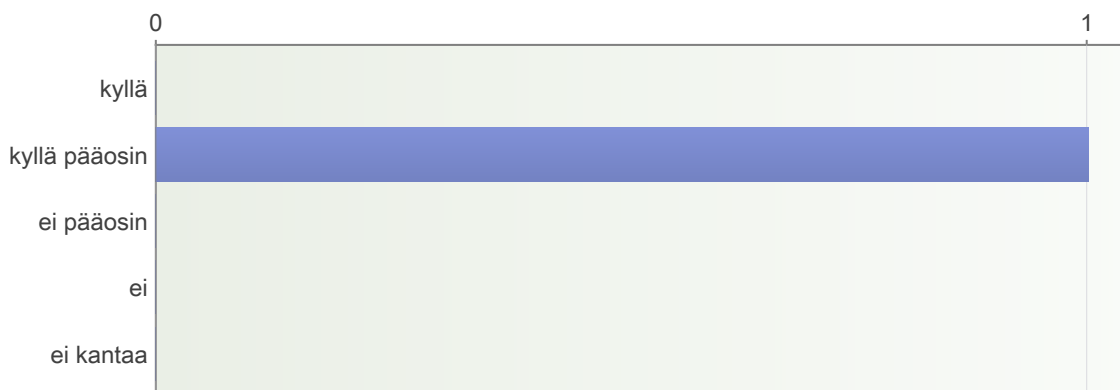
- Järjestämistehtävään liittyvä kansanvaltaisuus toteutuu teknisesti riittävällä tavalla suorilla vaaleilla ja edustuksellisena maakuntavaltuustossa ja välillisesti maakunnan muissa toimielimissä. Sen sijaan kokonaisuudessaan palvelujärjestelmän kansanvaltaisesti toteutuva ohjaus jää ohueksi. Esitetty malli uhkaa jättää kansanvaltaisen järjestäjän roolin heikoksi ja julistukselliseksi. Sen sijaan vahvaksi yhteiskunnalliseksi toimijaksi muotoutuisikin maakunnan palvelulaitos ja sen konserniyhtiöt, joissa toimiva johto ja ammattilaisista koostuvat hallitukset olisivat merkittäviä vallankäyttäjiä. Kansanvaltaisuuden ja koko uudistuksen onnistumisen näkökulmasta on tärkeää huolehtia lainsäädännöllisesti siitä, että palveluiden järjestäjän asema on selvästi palvelulaitoksen asemaa vahvempi.

Merkittävin haaste maakuntien itsehallinnolliselle asemalle on valtionrahoitukseen perustuva tiukka tulosohjaus. Ilman omaa verotusoikeutta maakuntien asema ei nouse omaehtoiseksi ja riittävin vapausastein kunkin alueen omia kehittämistavoitteita edistäväksi.

Valtion ohjauksen tulee pitäytyä strategisiin ja esim. maakuntien ja/tai yhteistyöalueiden välisen yhteistyön ja työnjaon kysymyksiin. Ministeriön ohjaus ei saa olla liian yksityiskohtainen. Maakuntien oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan on osittain rajoitettu, sillä maakuntien toimintaan kytkeytyvät mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet. Samoin sopimusoikeutta on rajoitettu suuntaamalla työnjakoa ja yhteistyön alaa esimerkiksi kuntien kanssa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

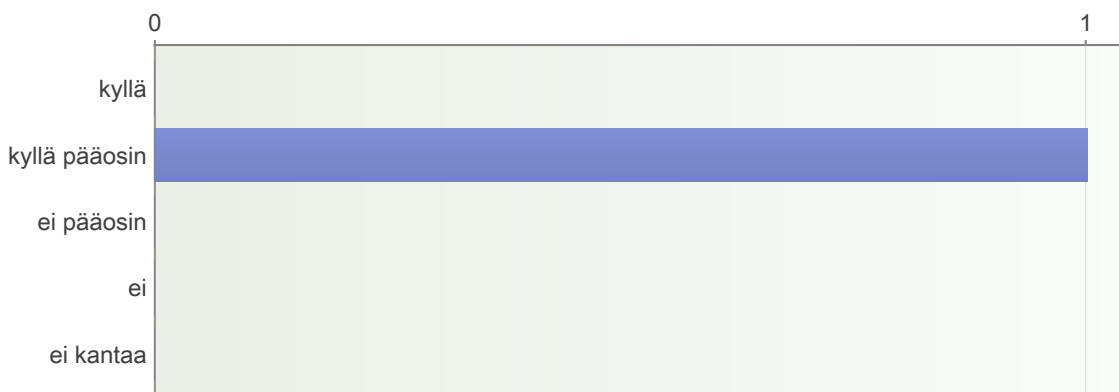
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien itsehallinnollisesta asemasta on pidettävä kiinni, jolloin maakunnat hoitavat lainsäädännössä osoitetut tehtävät, päättävät itse sitoumuksistaan ja kehittämistoiminnan rakenteistaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäväalueita koskeva erityislainsäädäntö on vielä valmisteilla. Lausunnon antajien näkökulmasta kokonaisuuden arvioinnille olisi ollut paremmat mahdollisuudet mikäli myös em. lainsäädäntö olisi ollut lausuntopaketissa mukana. Sisältöjä koskevan erityislainsäädännön valmistelussa tulee varmistaa, että maakunnille jää ratkaisuvallta niille siirrettävien tehtävien hallinnon, päätöksenteon ja talouden järjestämiseen maakuntien itsehallinto huomioon ottaen. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset

ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Kunnan asukkaan (palvelunkäyttäjän) näkökulmasta sekä toiminnallisesti ja kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Yhteistyöjärjestelyistä, tuotannosta ja järjestämisvastuun siirrosta on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus ja yhteistyökäytäntöjen perinne. Valtakunnallisia palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta vain rajallisesti mahdollisuutta vaikuttaa palveluiden sisältöön.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on vasta valmisteilla, eikä sen vuoksi voi arvioida maakunnan tehtäväkokonaisuutta tai kunnan ja maakunnan suhdetta. Jatkovalmistelussa on huolehdittava siitä, että maakunnan ja kunnan tehtävät eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia, ja että toimivaltarajat ovat selkeät. Maakunnalla ja kunnalla tulee olla mahdollisuus sopia tehtävien järjestämisestä, tuotannosta ja yhteistyöstä. Olennaista on, että maakunnalla on mahdollisuus päättää itsenäisesti mitä tehtäviä maakunta ottaa hoitaakseen. Läheisyysperiaate on otettava huomioon erityisesti maatalous-, liikenne- ja ympäristötehtävissä jakamalla niitä maakunnille mahdollisimman paljon.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

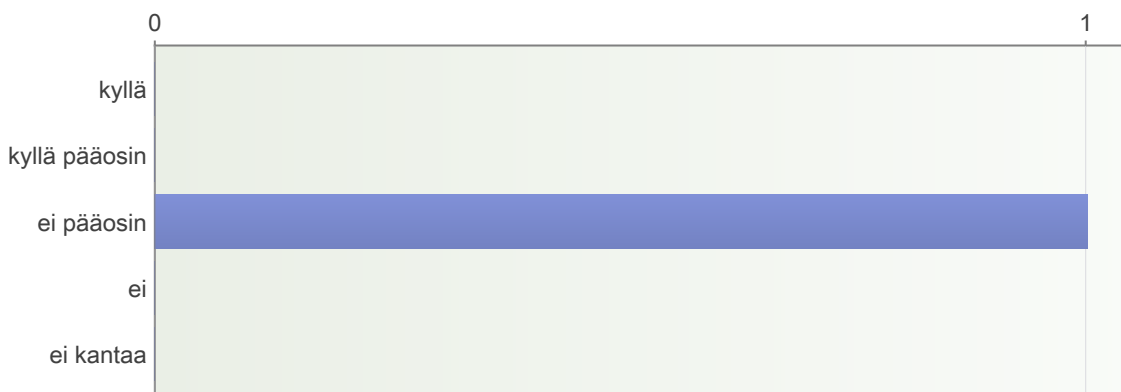

Avoimet vastaukset: kyllä

- Osallistumisoikeuksien lisäksi maakunnille tulee antaa mahdollisuus itse luoda ja kehittää yhteistoiminnan rakenteita ilman kansallista ohjausta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoimnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Pohjois-Savon maakuntahallitus yhtyy Kuntaliiton linjaukseen. Jos kuitenkin päädytään palvelulaitosten toteuttamiseen, on hallinnon oltava mahdollisimman vähäistä, ja seuraavat näkemykset on otettava huomioon: Palvelulaitoskonserni muodostuu julkisista palveluyksiköistä, joiden tuotanto ei kuulu valinnanvapauden piiriin (esim. pelastustoimi, sotien ensihoito- ja päivystys, mahd. erikoissairaanhoidon tehohoito- ja traumaoperatiiviset palvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhoito, sosiaaliturvien etuuspäätökset yms. viranomaistehtävät jne.) sekä valinnanvapauspalveluiden piiriin kuuluvista yhtiöistä (esim. avohoidon peruspalvelut, polikliiniset tutkimus-, konsultaatio- ja kuntoutuspalvelut, sosiaaliohjaus). Palvelulaitoksella on virkavastuulla toimiva johtaja ja hallitus, jotka ohjaavat koko palvelulaitoskonsernia. Palvelulaitoksen yhtiöillä on omat toimitusjohtajansa ja hallituksensa. Yhtiöiden hallitusten tulee toimia osakeyhtiölain mukaan yhtiön edun mukaisesti. Riskinä on, että syntyy tilanteita, joissa konserniyhtiön etu on ristiriidassa palvelulaitoksen viranomaisjohdon asettamien konserniohjauksen vaatimusten kanssa. Ristiriita voi olla palveluintegraation toteutumisen kannalta kahdensuuntainen. Malli ei tue riittävästi julkisen tuotannon sisälläkään rakenteellista sosiaali- ja

terveyspalvelujen integraatiota. On suuri riski, että erikoispalvelujen ja peruspalvelujen tuotanto pysyvät hyvin erillisinä nykyisen pth-esh-sos -jaon mukaisesti. Tällöin ollaan edelleen siiloutuneessa lähete-kulttuurissa ja integraation toteutuminen jää vain tiedon ICT-pohjaiseen liikkumiseen asiakkaan mukana. Palveluintegraation toteuttamisen vaatimukset tulee rakentaa samanlaisiksi kaikille tuottajille, niin yksityisille kuin julkisillekin yhtiöille. Palvelulaitoksen julkinen erikois-/erityispalvelutuotanto käyttää merkittävää määrää julkisia resursseja eikä sillä ole julkisten yhtiöiden kaltaista markkina- ja valinnanvapauspainetta. Erikoispalvelujen tuotannon optimoinnin ja -logistiikan nimissä tehtävät päätökset ovat mm. palvelu- ja toimipisterakenteen ja palvelujen saatavuuden osalta usein laajasti yhteiskuntapoliittisia ja siten järjestämisen rooliin kuuluvia. Nämä päätökset tulisikin tehdä maakunnan toimesta, jossa on kansanvaltaisesti valitut päättäjät. Palvelulaitoksen aseman yhtiöineen tulee olla selkeästi alisteinen palvelun järjestäjälle ja järjestäjän on tosiasiallisesti kyettävä ohjaamaan palvelulaitoksen tuotantoa. Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta ei tule saattaa palvelulaitos-, professio- ja tuotantovetoiseksi. Julkisen palvelutuotannon yhtiöittämisvelvoite saattaa johtaa julkisen tuotannon pilkkoutumiseen tai lukuisten palvelulaitoksen eri yhtiöiden kirjoon (maantieteeseen, toimialaan tai kohderyhmään perustuva tehtävä). Valinnanvapauden toteuttamismallin ja aikataulun lisäksi epäselvyyttä on myös siitä mitkä palvelut ovat markkinaehtoisia. Riittääkö perusteeksi esim. se, että jossakin asiassa on nykyisin julkista ja yksityistä julkisrahoitteista toimintaa? Koskeeko yhtiöittämisvelvoite näin esim. lastensuojelulaitoksia, vanhusten pitkäaikaista laitoshoidon tuottavia yksiköitä tai julkisen erikoissairaanhoidon polikliinisia tai ns. peruserikoissairaanhoidon sairaalatoimintoja? Julkisen tuotannon yhtiöittämisvelvoitetta muussa kuin laajan valinnanvapauden tilanteessa (markkinaehtoinen toiminta) on selkeytettävä. Koska palveluiden integraatiotavoite ei ole esityksessä enää vahvasti esillä, on syytä selvittää vaikutuksia, etuja ja haittoja sellaisessa mallissa, jossa valinnanvapauden ja markkinoiden piirissä toimiva julkinen yhtiömuotoinen palvelutuotanto ei kuuluisi palvelulaitoskonserniin vaan olisi suoraan järjestäjän ohjauksessa. Kuntaliiton lausuntoesitys: Maakuntalakiuudistuksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Oleellisia ovat kansallisen tason ratkaisut rahoituksen kokonaisuudesta, so. valtio päättää talousarviossaan mikä on maakuntien tehtäviin osoitettava kokonaisrahoitus. Sen jakautumiseen maakuntien kesken käytetään erilaisia kustannus-, kapitaatio-, ikä- ja tarvekertoimia (siirtymävaihe kohden jälkimmäisiä). Maakuntien (kuin myös kuntien valtionosuuksien) väliseen rahoitusjakoon olisi saatava lisää vaikuttavuus- ja kannustavuuselementtejä. Samoin tarvitaan perusteet, joilla ns. yliopistollisten maakuntien (ne 5 kpl, joiden alueella on yliopistollinen sairaala) opetus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan varsinaisessa palvelutuotannossa liittyviä kustannuksia huomioidaan maakunnan valtiolta saamassa rahoituksessa. Ko. toimintaa toteutetaan laajasti soten julkisten palveluiden sisällä ns. opetusterveys- ja sosiaalikeskuksissa sekä yliopistollisissa sairaaloissa nykyisin kuntarahoitteisena potilaiden tutkimuksena ja hoitona. Näistä syistä palvelutuotantoon aiheutuu yliopistollisessa toimintaympäristössä ko. kansalliseen tehtävään liittyvää tuottavuushaastetta verrattuna sellaisiin maakuntiin ja palvelutuottajiin, joiden toiminnassa ko. toimintaa ei ole. Toinen taso on rahoitusallokaatio järjestämisen kustannusten ja palvelutuotannon eri osioiden kesken. Tähän olisi mahdollista liittää myös optio kohdentaa rahoitusta erikseen kohdesegmentin mukaisesti (esim. lapsille ja lapsiperheille suunnatut palvelut ja/tai vanhuspalvelut) ja asiakastason integraatiota korostaen (paljon ja pitkäaikaisesti apua ja tukea tarvitsevat asiakkaat). Rahoitusohjauksella ja valitulla tuottajien ansaintalogiikalla voidaan vaikuttaa hyvin oleellisella tavalla uudistuksen kansallisten tavoitteiden toteutumiseen. Maakunnat saavat rahoituksensa yleiskatteellisena ja niille olisi jätettävä itsehallinnon periaatteiden mukaisesti liikkumavaraa toteuttaa tuotannon rahoitusmallia parhaaksi katsomallaan tavalla. Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainaotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita. Maakunnat tai niiden määräysvallassa olevat oikeushenkilöt eivät lakiluonnosten mukaan kuuluisi Kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa säädettyjen rahoituskelpoisten kohteiden joukkoon, joten Kuntarahoitus ei voisi niitä rahoittaa takauskeskuksen takauksella hankituilla varoilla. Koska esitetyt maakunnat eivät kuuluisi Kuntarahoituksen toiminnan piiriin, tulisivat maakunnille siirtyvät velat irtisanottaviksi. Jotta maakunnat voisivat tulla Kuntien takauskeskuksen rahoitushuollon piiriin, niillä tulisi olla sama riskikuokka kuin kunnilla ja valtiolla. Tämän varmistamiseksi yksi vaihtoehto on, että valtio tulisi nykyistä suuremmalla osuudella Kuntien Takauskeskuksen jäseneksi. Näin myös Kuntarahoituksen lainoitus voitaisiin varmistaa jatkossakin muuttamalla takauskeskuslakia koskemaan valtion sosiaalisen asuntotuotannon lisäksi myös perustettavien maakuntien toimintaa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

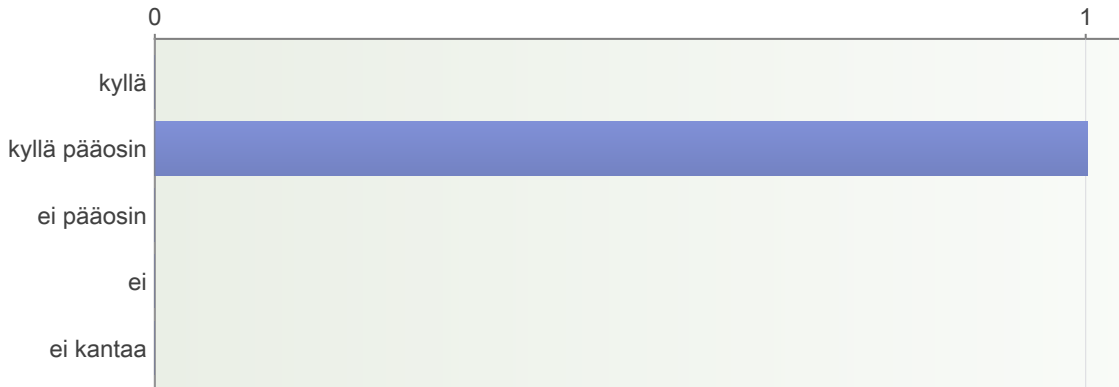
- Kun erityislaeilla ja asetuksilla säädetään tarkemmin tehtävien sisältöä, on huolehdittava siitä, että lait ja asetukset eivät ole ristiriidassa maakuntalain kanssa, eikä laeissa säädetä rajoittavasti organisoitumisesta tai alueista, tai siirretä päätösvaltaa asetuksilla keskushallinnolle.

Maakuntalain tulee luoda selkeästi määritellyt ja kehittyvät puitteet maakuntien ja ministeriöiden vuoropuhelulle. Tulohajautustyyppinen keskustelu sopii huonosti itsehallinnollisten alueiden ohjaukseen.

Maakunnat päättävät käyttöönsä osoitetusta rahoituksesta lakiin kirjattujen tehtävien hoitamiseksi. Keskushallinnon maakuntia palvelevien tehtävien tulee kytkeytyä vuodesta 2019 alkaen ennen muuta informaatio-ohjaukseen, kansallisen tilannekuvan rakentamiseen ja kansal-listen/kansainvälisten sopimusten edellyttämien toimielinten toimintaedellytysten turvaamiseen.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

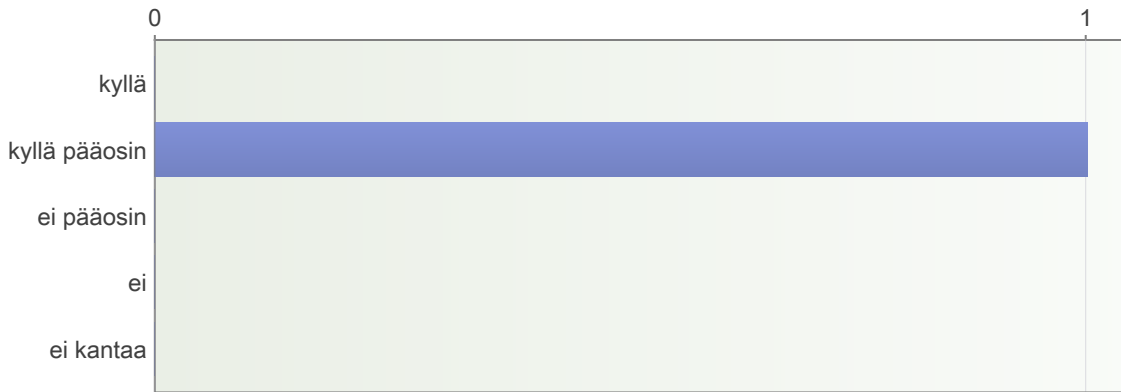
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Usein tarvittavien palveluiden osalta lähipalveluiden tulee olla lähtökohta huomioon ottaen pitkät etäisyydet ja harvaan asutut alueet. Kuitenkin toiminnallisesti ja kustannusten näkökulmasta on perusteltua, että erikoisosaamista tarvittavien palveluiden osalta osaamista kerrytetään suurempiin kokonaisuuksiin. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa, ja uusien toimintamallien käyttöönotto.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yhteistyösopimuksen oikeudellinen sitovuus on perusteltua. Ilman sitä on riski, että sopimuksessa määriteltyjä vaikeasti yhteensovittavia asioita ei toimeenpanna. Ensihoidon järjestämisvastuun siirto yliopistosairaalapaikkakunnille yhdenmukaisen toteutumisen näkökulmasta on kannatettavaa, edellyttäen, että ensihoidon järjestämisen ja toteuttamisen kustannukset jaetaan maakuntien kesken aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Palo- ja pelastustoimen sekä ensihoidon järjestäminen toimivat sekä viiden että 18 alueen malleissa. Palo- ja pelastustoimen sekä ensihoidon on toimittava kaikissa tapauksissa yhdessä. Päivystysasetus vaikuttaa merkittävästi työnjaon suunnitteluun maakuntien välillä. Sama koskee erikoissairaanhoidon keskittämisasiäasetusta, joka ei vielä ole ollut lausuttavana kunnissa. Yhteistyöalueen koollekutsujana toimivan ns. yliopistollisen maakunnan vastuita ja koordinoitavia tehtäviä tulee selkiyttää. Mm. siksi, että on todennäköistä, että ennen pitkää yhteistyöalueen maakunnat eivät kykene kaikilta osin sopimaan yhteisesti ko. asioita. Valtioneuvoston ja maakuntien välinen neuvottelumenettely sekä valtioneuvoston toimivallan ehdot tulee määritellä lainsäädännössä tarkemmin. Esityksen kirjaukset yhteistyösopimuksen sisällöstä ovat riittävät ja ohjaavat sellaisenaan yhteistyöalueen toimintaa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

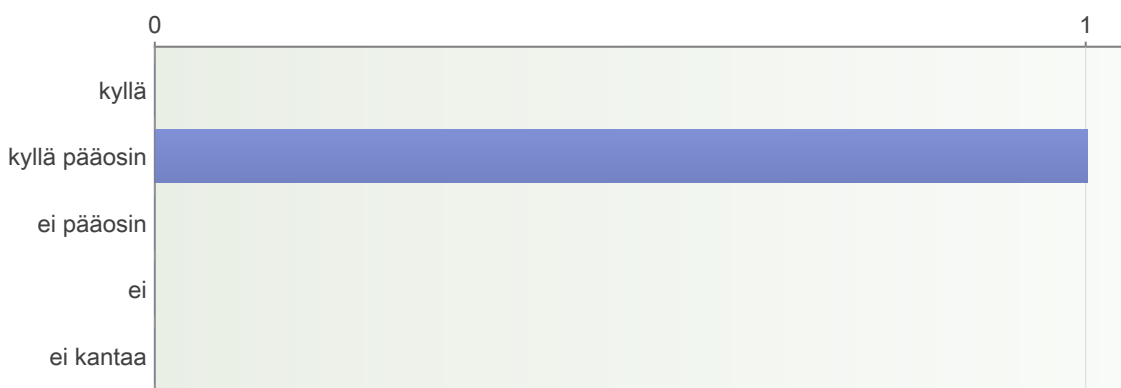

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Luonnoksen mukaisesti lainsäädännössä on perusteltua luoda puitteet asiakaslähtöisen integraation varmistamisen velvoitteesta eri toimijoille. Asiakaslähtöinen integraatio on käytännössä mahdollista vain kattavalla ja reaaliaikaisella asiakastiedon hyötykäytöllä, ml. soten ulkopuolinen apua ja kuntoutumista tukeva toiminta, silloin kun ihminen niin omien tietojensa osalta haluaa. Tietoa on voitava käyttää asiakkaan hyödyksi tietosuojasäädösten sitä liikaa rajoittamatta, jäykistämättä ja estämättä. Palveluintegraatiolla on toiminnallista, so. palvelut tuotetaan saumattomasti hyvässä yhteistyössä ihmisen itsensä kanssa ja eri palvelujen tuottajien kesken. Tällöin asiakastieto liikkuu, on hyödynnettävissä sähköisesti ja palvelut perustuvat, etenkin ns. avainasiakkuuksissa, yksilölliseen palvelu- tai hyvinvointisuunnitelmaan. Palvelutuotannon rakenteellisen integraation (monialaiset yhden johdon alla toimivat palvelukokonaisuudet ja/tai -organisaatiot) tavoitteesta näkyy esityksessä luovutun. Palveluintegraatiolle ei ole kaikilta osin edellytyksiä julkisen palvelulaitoksen konsernin sisälläkään vaan julkisen ko. konsernin sisään muodostuu hallinnollisorganisatorinen raja erikoispalvelujen ja valinnanvapauden piirissä olevien julkisten yhtiöiden väliin. Yhteistyöhön perustuva palveluintegraatio vaatii palvelun järjestäjältä ja tuottajilta vahvaa tietojohdantamista ja asiakastiedon nykyistä avoimempaa ja saumattomampaa liikkumista. Tässä yhteydessä tulisi ottaa käyttöön asiakasintegraatiota edistävä talousohjaus mahdollisine ns. portinvartijakäytäntöineen. Tätä varten tarvitaan tietojärjestelmiä ja tietosuoja koskevien säädösten muutoksia uuteen palvelumalliin sopivaksi. Rahoitusohjauksen tulee ehkäistä palveluntuottajien osaoptimoiteja ja kannusteita niin yli- kuin alihoitamiseenkin.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalouksissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

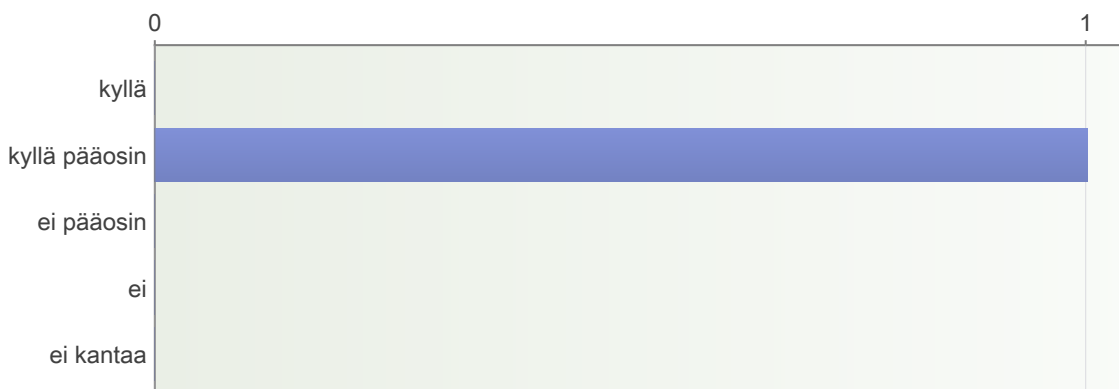

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtion ohjauksen vahvistaminen on perusteltua erityisesti ICT:tä ja tiedonhallintaa koskien, eheän palvelurakenteen kehittymisen kannalta sekä myös suurimmissa yhteistyöalueen kannalta tai kansallisesti merkittävässä investoinneissa. Sama koskee ohjauksen, suunnittelun, kehittämisen ja valvonnan kokonaisuuksia. Valtion ohjauksen ja maakunnan itsehallinnon suhdetta tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti ja esityksessä on useita osia, jotka kaventavat selvästi maakunnan tosiasiallista itsehallinnollista liikkumavaraa em. asioiden ulkopuolellakin. Maakuntakonsernin tytäryhteisöjen ja maakunnan palvelulaitoksen edellytetään käyttävän maakuntien yhteisten tukipalvelukeskusten palveluita. Palvelukeskusten palvelujen käyttövelvoitteista tulee luopua muilta osin kuin järjestämisen tehtäviä koskien. Valtion ohjausvaltaa tulee kaventaa nyt esitetystä ja maakunnille tulee itsehallinnon mukaisesti antaa enemmän päätösvaltaa. Kunnilla ja maakunnilla tulee olla mahdollisuus muodostaa yhteisiä inhouse -tukipalveluyhtiöitä. Tämä on erityisen tärkeää talous- ja henkilöstöhallinnon ja tieto- ja viestintätekniisten palveluiden osalta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

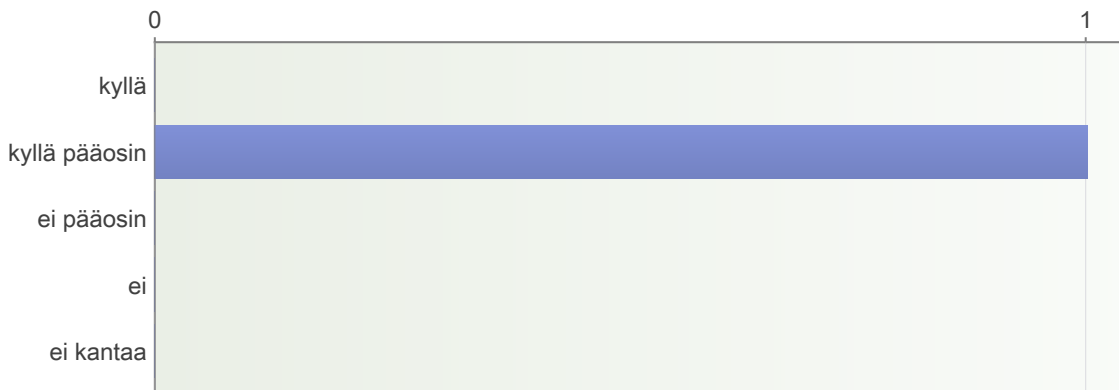
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Pohjois-Savon maakuntahallitus yhtyy Kuntaliiton kantaan, mutta jos järjestäminen ja tuottaminen erotetaan, on seuraavat näkökohdat otettava huomioon: Maakunnan järjestämisvastuu sisältää lukuisia merkittäviä, mutta eritasoisia tehtäviä. Järjestäjän tehtävät on kuvattu strategisiksi, toisaalta veloitetaan järjestäjä huolehtimaan palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman laatimisesta. Tarkoittaako tämä jopa yksittäisen ihmisenkin hoito- ja palvelusuunnitelman laatimista tai valinnanvapauden mukaisten palvelujen tarpeen arviointia? Näin ollen edellytettäisiin maakunnittain vähintäänkin kymmenistä ammattilaisista koostuvan asiakastyötä tekevän palveluohjaustoiminnan perustamista järjestäjän palvelukseen. Toisaalta maakunnan palvelulaitoksen tehtävänä on julkisen vallan käyttö yksilöasioissa, joka käytännössä tarkoittaa juuri palvelutarpeen arviointia ja siihen liittyvän viranhaltija- tai etuuspäätöksen tekemistä. Palvelujen tuottajan taas on toteutettava asiakkaan palvelut asiakassuunnitelman mukaisesti. Tekeekö siis järjestäjä vai maakunnan palvelulaitos yksilökohtaisen esim. sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin? Mille organisaatiolle kuuluu tällöin mm. oikaisuvaatimuksien (ns. yksilöasiain jaosto) käsittely? Palvelulaitoksen kaksoisrooli sekä julkisena tuottajana että tosiasiallisesti myös järjestämisen toteuttajana (sis. hankinnat) on vaikeaselkoinen eikä esitetyillä

perusteilla tapahdu järjestämisen ja tuottamisen erottumista. Maakunnan rooli sote-järjestäjänä jää esitetyllä tavalla heikoksi vallan, vastuun ja substanssiosaamisen jäädessä palvelulaitokseen, jonka osalta ei täyty tavoite järjestäjän kansanvaltaisesta ohjauksesta. Maakuntajärjestäjän todellinen mahdollisuus vaikuttaa hallintosäännöin, sopimus- ja talousohjauksen ja tavoiteasetannan keinoin suhteessa palveluntuottajiin on epäselvä ja tehtävänä vaativa. Vain vahva järjestäjä kykenee ohjaamaan sosiaali- ja terveyspalveluita asetettujen yhteiskunnallisten tavoitteiden suuntaan ja toteuttamaan todellisen järjestämisen ja tuottamisen erillisyyden. Kuntaliiton lausuntoesitys: Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämiseksi lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä vakuuttavia perusteluita. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa kokonaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yhtiöittämisvelvoite turvaa julkiselle tuotannolle mahdollisuudet menestyä markkinoilla ja valinnanvapauspalveluiden piirissä. Yhtiömuoto mahdollistaa palvelutuotannon pro- ja reaktiivisuuden ja joustavuuden paremmin kuin viranomaisesta johdettu palvelutuotanto. Päätöksenteko toteutuu yhtiöissä lähtökohtaisesti nopeammin ja joustavammin kuin julkisen sektorin viranomaistoiminnassa. Yhtiömuotoinen toiminta irtautuu etäämmäs kansanvaltaisesta päätöksenteosta ja ohjauksesta. Yhtiöissä on oma ammattihallituksensa ja operatiivisessa johtovastuussa on toimitusjohtaja. Lakiluonnosten perusteella on odotettavaa, että palvelun järjestäjällä ja palvelulaitoksen johdolla on vain rajalliset mahdollisuudet ohjata julkisten tuotantoyhtiöiden toimintaa. Yhtiömuotoisessa toiminnassa ns. julkista valtaa ei voida yhtiön henkilöstön toimesta käyttää. Näin ollen viranomaispäätökset tulee tehdä joko palvelujen järjestäjän toimesta,

julkisessa palvelulaitoksessa tai viranomaisen tulee perustaa viranomaistoimintaa harjoittava erillinen yksikkö, joka liittyy asiakkaiden palveluprosesseihin tuotantoyhtiössä tarpeen mukaan joko etäyhteyksien kautta tai siirtymällä fyysisesti yhtiön toimipisteeseen. Viranomaispäätöksiä tarvitaan useita kymmeniä tuhansia vuosittain. Viranomaistoiminnan kysymys ei ole ratkaistavissa pelkästään julkisen toiminnan yhtiöittämisveloitteesta luopumalla, koska valinnanvapausmallissa yhtiömuotoinen toiminta jatkuu joka tapauksessa yksityisenä palvelutuotantona. Maakunnilla tulisi olla itsenäinen päätösvalta yhtiöiden muodostamisessa ja omistamisessa.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa tavoitteellaan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja ylläpitämistä. Lailla halutaan varmistaa koko maahan yhdenvertaiset, kustannusvaikutuksiltaan ja tuottavuudeltaan hyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Lain tavoitteet ovat kannatettavia, mutta lakiluonnokset eivät kokonaisuudessaan riittävästi takaa ta-voitteiden saavuttamista. Palvelujärjestelmän yhdenvertaisuuden tavoite on vaikeasti yhdistettävissä palvelujen todennäköiseen keskittämistarpeeseen, jolla taas voi olla myönteisiä vaikutuksia esim. laadun ja potilas- ja asiakasturvallisuuden näkökulmasta.

Sote- ja maakuntauudistuksen kustannusvaikutuksia ei voida arvioida ennen kuin lainsäädäntö tulevasta valinnanvapausmallista on julkaistu. Aiempien hallituksen linjausmallien perusteella voidaan kuitenkin arvioida, että valinnanvapaus tulee todennäköisesti nopeuttamaan joiltakin osin palveluihin pääsyä, koska palvelujen kysyntä ohjautuu herkästi sinne, missä palveluita on nopeasti saatavilla. Valinnanvapaus- ja siihen liittyvällä rahoitusohjausmallilla on merkittäviä vaikutuksia toimipisteverkoston kehitykseen. Hallituksen tuleekin toteuttaa uusi lausuntokierros kun tulevasta valinnanvapaus- ja rahoitusohjausmallista on olemassa lakiluonnokset. Tällöin myös sote- ja maakuntauudistusta käsittelevä lakikokonaisuus on saatettava uudelleen lausuttavaksi.

Lausunnon antaminen osakokonaisuuksista ei tue uudistuksen yhteiskunnallisten vaikutusten laaja-alaista käsittelyä. Lainsäädännön jatkovalmistelussa tulee erityisesti huomioida palvelun järjestäjän vahvan aseman turvaaminen. Palvelun järjestäjästä on muodostettava sosiaali- ja terveystieteiden tosiasiallinen vallankäyttäjät. Valtaa ei saa lukita yhteiskunnallisesti merkittävissä asioissa valtiolle, palvelutuotannolle, yrityksille ja palvelutuotannosta Uudistusta tulee harkita vaiheistettavaksi. Aluksi on rakennettava vahva ja osaava maakunnallinen järjestäjäorganisaatio ja siihen liittyvät ohjausmekanismit tiedonhallinnallisine ratkaisuneen. Sen jälkeen on edellytykset toteuttaa palvelutuotannossa vaiheittainen valinnanvapaus ja yhtiöittäminen riittävällä siirtymäajalla. Hallittu muutos ei onnistu ilman joustavia mahdollisuuksia tiedon integraatioon ja hyötykäyttöön.

Tukipalveluja tuottavien liikelaitoskuntayhtymien rooli jatkossa on epäselvä, myös yhtiöittämisen jälkeenkin.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

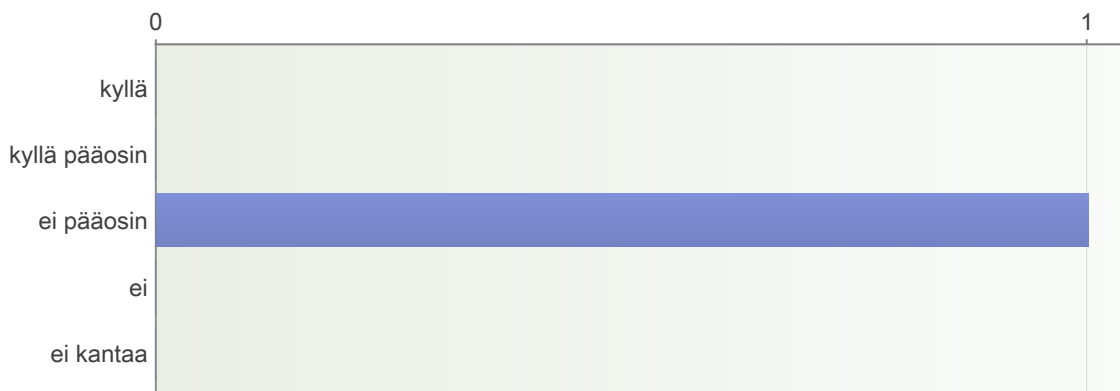
Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Maakunnille on osoitettava korvaus selvitystyöstä aiheutuvista kustannuksista. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin. Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei voitane todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Virka perustetaan ja siihen nimitetään yleensä hakumenettelyn kautta.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

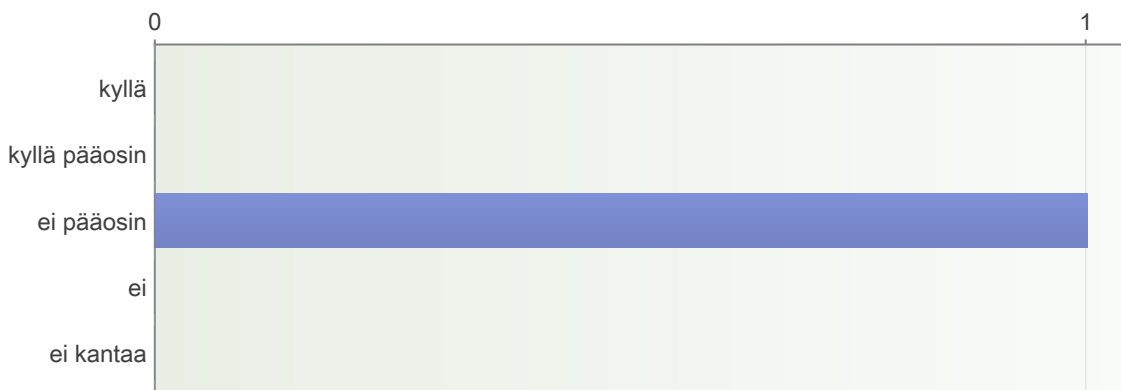

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Liikkeenluovutusperiaatteen käyttö on tarkoituksenmukaista.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Pohjois-Savon liiton kuntataloustyöryhmän mukaan irtaimen omaisuuden luovutus korvauksetta on epäoikeudenmukaista. Kunnille ei saa jäädä rasitteita niistäkään kiinteistöistä, joita maakunta ei siirtymäajan jälkeen tarvitse, ja siirtymäajan pitää olla vähintään 5 vuotta.

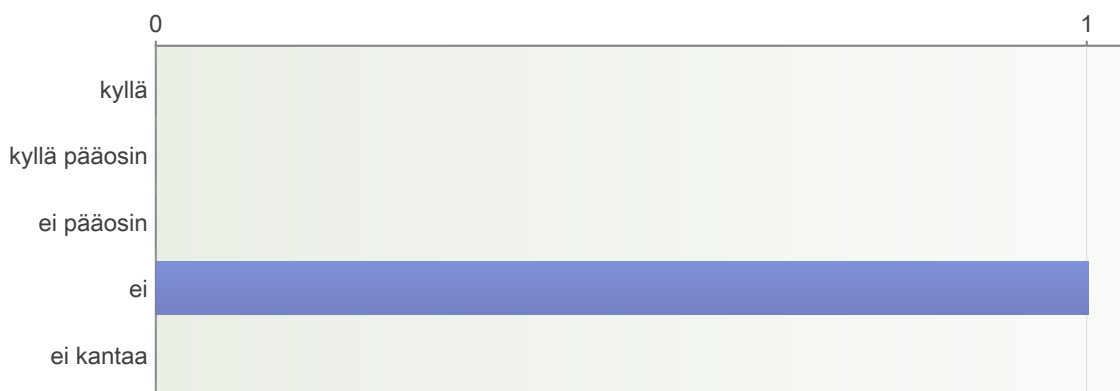
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Irtaimesta omaisuudesta tulee saada korvaus, ja kiinteistöjen osalta siirtymäaika tulee olla vähintään viisi vuotta.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidättekö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kuntien tulee voida itse päättää tuloveroprosentistaan. Kuntien maksuvalmiuteen vaikuttavat myös muut kuin sote- ja maakuntauudistuksen täytäntöönpanoon liittyvät tekijät.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

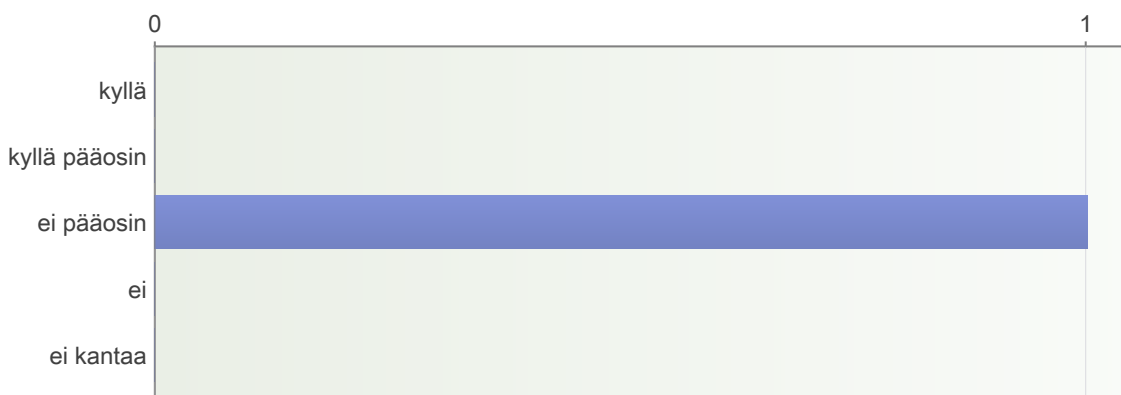
- Pohjois-Savon maakuntahallitus yhtyy Kuntaliiton kantaan. Kuntaliiton lausuntoesitys: Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa. Kuntaliitto ehdottaa, että yhtiöittämiselle varataan aikaa vuoden 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On haaste, että maakunnat ovat valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitus johtaa maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunnille tulee turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa. Maakuntahallituksen yksi jäsen vastusti eriyvässä mielipiteessään maakuntien verotusoikeuden toteuttamista.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

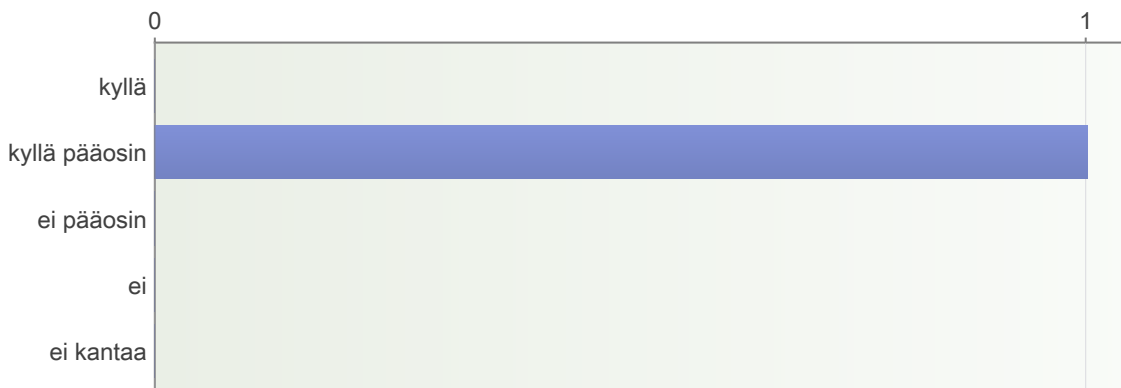

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tavoitteena on, että maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla turvataan maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Toisaalta maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Koska hyte-kriteerillä on vain vähän merkitystä rahoituksen kokonaismäärään, vaikuttavat kriteerin määräytymisperusteet melko monimutkaisilta.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

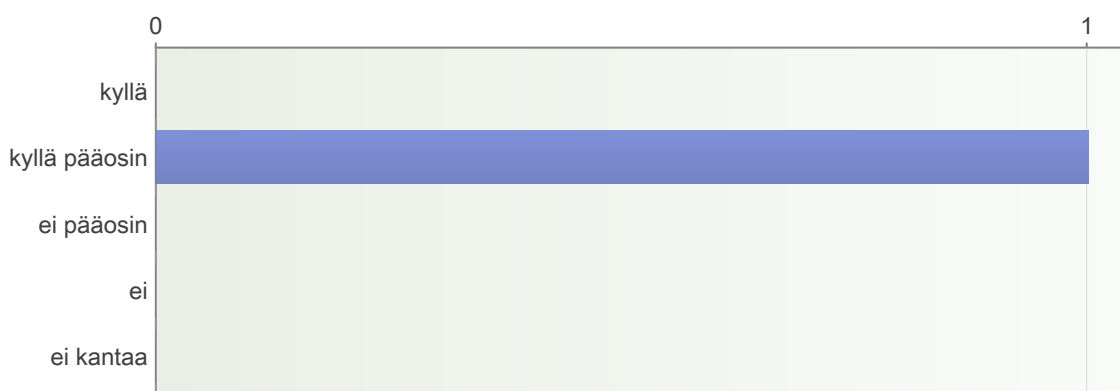
Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Pohjois-Savon maakuntahallitus yhtyy Kuntaliiton kantaan: Maakuntien arviointimenettelyyn perustuvaa maakuntajaon muuttamista vastoin maakuntien tahtoa Kuntaliitto ei kannata. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä vastaava menettely sopii huonosti maakuntiin, joilla jo lähtökohtaisesti tulisi olla taloudelliset edellytykset selvittää tehtävistään. Lisäksi arviointimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntalaissa maakuntien näkökulmasta liian tiukat.

Maakunnat voivat niiden perusteella liian helposti ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

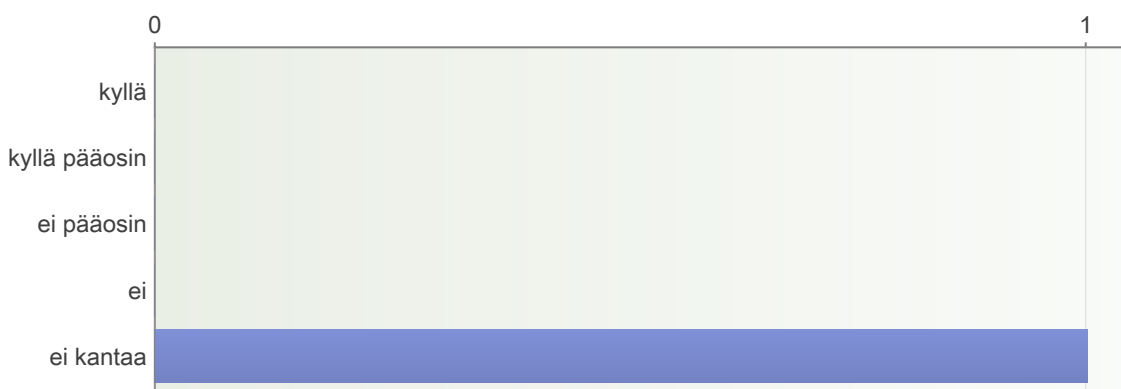

Avoimet vastaukset: kyllä

- Uuden valtionosuusjärjestelmän valmistelu tulee aloittaa mahdollisimman pian. Voimassa olevat jakoperusteet vaikuttavat kestäville eikä niitä tule muuttaa. Ikärakenne- ja sairastavuusindikaattorit on otettava huomioon tulevissakin ratkaisuissa.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

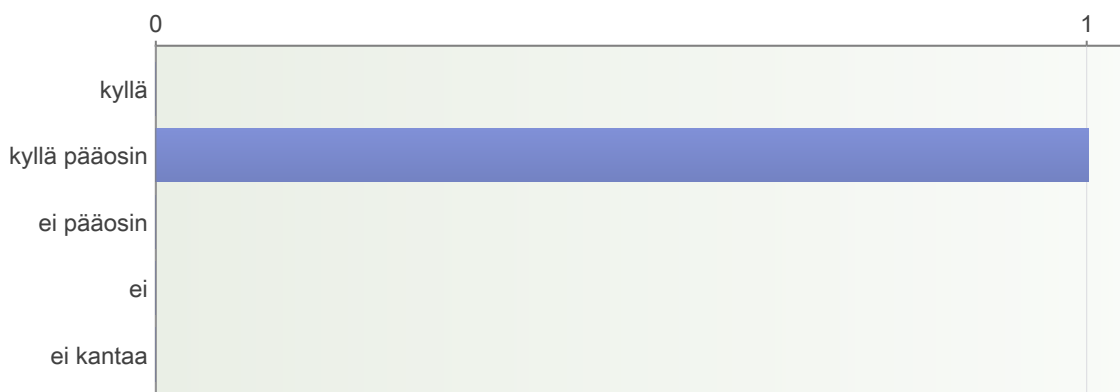
Avoimet vastaukset: ei kantaa

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

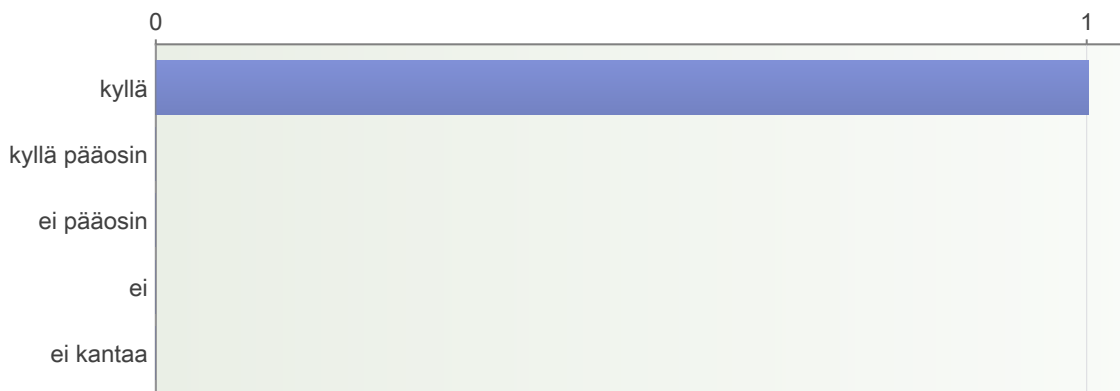
- Pohjois-Savon maakuntahallitus viittaa lisäksi vastuksiinsa kysymyksiin 26 – 29 ja 31. Verotusoikeuden odotetaan lisäävän päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä. Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Jo aiemmin todetun mukaisesti: lähtökohta on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta. Verotusoikeus kannustaa kustannustietoisuuteen. Maakunnan toiminnallisen tehokkuuden kasvaminen hyödyttää alueiden asukkaita enemmän, koska alueen päättäjät ovat vastuussa oman alueensa asukkaille, ja oman alueen verotus pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

-

Pohjois-Savon liitto on lakisääteisten tehtävien osalta osa uutta maakuntaa, ja tuo siihen oman aluekehittämiseen, alueiden käytön suunnitteluun ja elinkeinojen kehittämiseen liittyvän osaamisensa. Vaarana on, että uusi maakunta on sote-painotteinen ja maakunnan omaeh-toinen kehittäminen jää heikoksi mm. sallittujen tehtävien tiukan rajauksen vuoksi, ja varsinkin ns. vapaaehtoisten tehtävien hoitaminen estyy. Nämä ns. vapaaehtoiset tehtävät liittyvät mm. kuntien vapamuotoiseen yhteistyöhön ja edunajamiseen ja vaikuttamiseen ja toimimiseen erilaisissa yhteistyöelimissä.

Maakuntauudistus tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden yhteensovittaa uudella tavalla alueellinen, valtakunnallinen sekä EU- ja kansainvälinen viestintä.

Kansainvälisyyden tulee olla luonteva osa uusien maakuntien viestintää. Luotettava EU-viestintä tukee maakuntien kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Esimerkiksi EU-tasoiset älykkään erikoistumisen strategiat, jotka liittyvät aluekehittämiseen, rakennerahastoihin ja EU:n investointiohjelmaan, ovat paikallisia kehitysstrategioita. Uusien maakuntien EU-viestinnän toimintaedellytykset onkin varmistettava näiden strategisten linjausten toteutumiseksi.

Maakuntien liitot toimivat tällä hetkellä Euroopan komission koordinoiman Europe Direct -tiedotusverkoston isäntäorganisaatioina Kainuussa, Pohjois-Savossa, Pohjois-Pohjanmaalla, Satakunnassa, Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Seuraavan sukupolven EDIC -tiedotuspisteet aloittavat toimintansa 1.1.2018 seuraavaksi viisivuotiskaudeksi.

Tiedotuspisteillä on tulevaisuudessa entistä tärkeämpi rooli ja tehtävä maakuntien kilpailukyvyyn, eurooppalaisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen sekä kansainvälistymisen rakentajina.

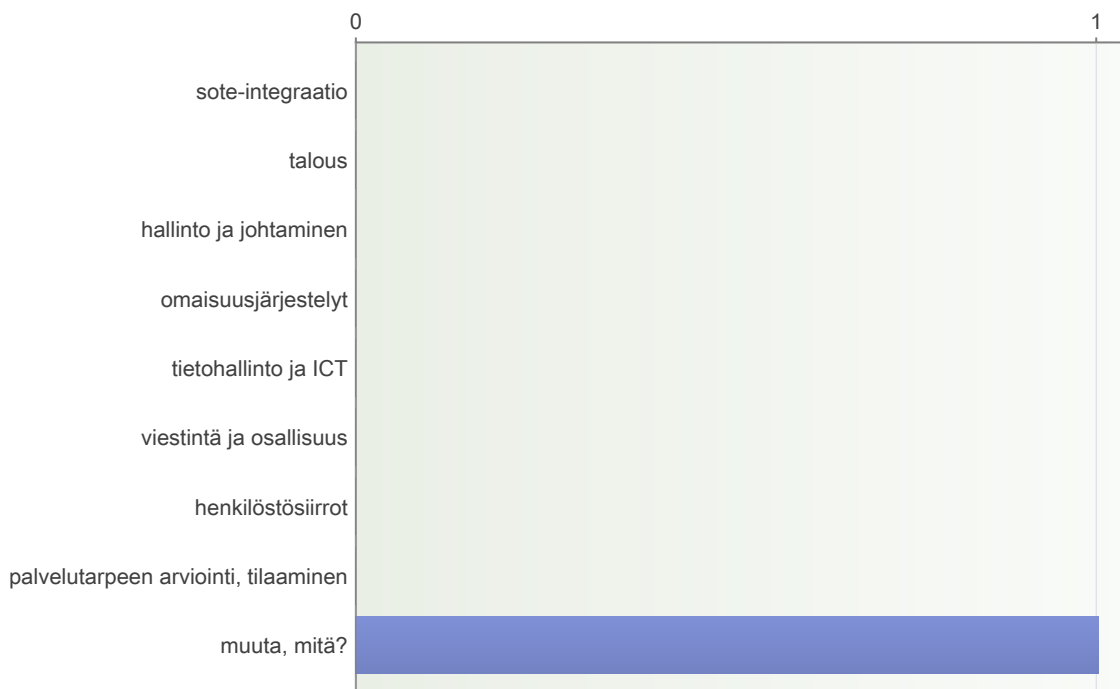
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien edellytykset selvitä laissa määrätyistä tehtävistä ovat haastavat. Tähän vaikuttavat mm. ennakoon asetettu rahoitustasoon liittyvä 3 mrd. euron säästötavoite, maakuntien tiukat alijäämän kattamisveloitteet, maakunnilta puuttuva verotusoikeus ja säännellyt mahdollisuudet ottaa lainaa. Myös byrokraattinen valtionohjaus sekä uudistuksen toimeenpanoon liittyvät kustannukset, joihin ei ole osoitettu eri rahoitusta, vaikuttavat maakuntien taloudelliseen suoriutumiseen.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Valtakunnallisen tuen tarve voidaan arvioida osana esivalmistelun toimeenpanoa.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien aluekehittämistehtävää on tarkoitus yksilöidä valmistelussa olevalla kasvupalvelulainsäädännöllä, jossa aluekehittäminen nähdään osaksi kasvupalvelua. Pohjois-Savon liiton mielestä näiden asioiden käsitteleminen samassa laissa ja yleisen aluekehittämisen alistaminen osaksi kasvupalvelua on vääränlaista ajattelua. Aluekehittäminen itsessään on yläkäsite, joka konkretisoituu hallinnon alat ylittävänä politiikkana ja toimenpiteinä, jotka maakuntatasolla perustuvat maakuntavaltuuston hyväksymiin maakuntastrategiaan ja -ohjelmaan. Kyse ei ole kasvupalveluihin verrattavista palveluista, vaan strategisesta maakuntalähtöisestä kehittämisestä ja toimenpiteistä, joilla vahvistetaan alueen elinkeinoelämää ja osaamista, sekä muita kasvuun ja kehitykseen vaikuttavia osa-alueita vuorovaikutuksessa kuntien, oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa. Näillä toimenpiteillä luodaan edellytyksiä laadukkaiden asiakaslähtöisten palveluiden järjestämiselle maakunnassa.

Kasvupalvelut - valmistelussa olevassa laissa esitetyssä muodossa - ovat väline toteuttaa ja tukea maakuntastrategiassa ja -ohjelmassa asetettuja tavoitteita. Edellä olevin perusteluin Pohjois-Savon liitto katsoo, että aluekehittämiseen tulee valmistella oma laki.

Erikokoisten kuntien asema työllisyyden hoidossa ja työllisyyspalveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa edellyttää selkeyttämistä. Suuret kaupunkiseudut voivat järjestää työllisyyspalvelut itse tai yhdessä maakuntaviraston kanssa, sitä vastoin pienemmät kunnat todennäköisesti tukeutuvat enemmän maakuntavirastopalveluihin.